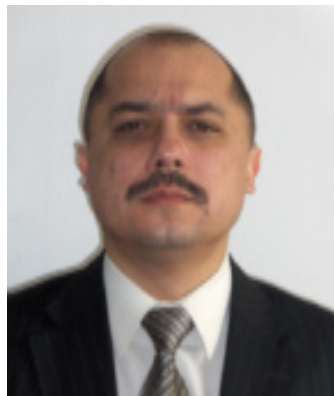

PREGĂTIREA SPECIALIȘTILOR ON DOMENIUL ADMINISTRAȚIEI PUBLICE ON INSTITUȚIILE DE ONVĂȚĂMONT SUPERIOR DIN REPUBLICA MOLDOVA: REALIZĂRI ȘI PERSPECTIVE*

Corneliu POPOVICI,
vicerector AAP, doctor,
conferențiar universitar,
Tatiana ȘAPTEFRAȚI,

șef Direcție, doctor,
conferențiar universitar
Tatiana SAVCA,

magistru, lector supe-
rior

SUMMARY

Intentions of the Republic of Moldova to join European Union request new challenges related to the training and formation of the staff in the public administration. In this context, it is necessary to establish and strengthen a modern system of training the specialists in public administration that would be in line with the European standards and needs of the society. The present material shows the results of the research on “Evaluation of the needs in University education, post graduated studies, PhD degree education, as well as research field in public administration and good governance”, made by the authors.

Aspirațiile de integrare a Republicii Moldova on Uniunea Europeană onaintează noi cerințe față de pregătirea și formarea personalului din

administrația publică. După cum arată experiența țărilor membre ale Uniunii Europene, aderarea la această structură are un impact mult mai mare

* NOTĂ: On articol sunt expuse unele idei din studiul “Evaluarea necesităților on onvățământul universitar, postuniversitar și sfera de cercetare on domeniile administrației publice și buna guvernare” realizat de un grup de experți independenți on octombrie 2005-martie 2006. Studiul vizat a stat la baza mai multor modificări a cadrului normativ privind onvățământul universitar, postuniversitar și sfera de cercetare on domeniile administrației publice din Republica Moldova.

asupra comportamentului de guvernare și administrare decot asupra instituțiilor naționale. On aceste condiții se impune crearea și consolidarea on Republica Moldova a unui sistem modern, complex, transparent, accesibil, echitabil și flexibil de formare a specialiștilor on administrația publică care ar corespunde standardelor europene și necesităților societății. Acest sistem trebuie să fie bazat pe:

- cunoașterea perfectă a ce-rințelor onaintate față de autoritățile publice;
- formarea unui corp de funcționari publici profesioniști și responsabili;
- introducerea și utilizarea metodelor, tehnicilor și procedurilor caracteristice managementului public modern;
- introducerea noilor tehnologii de informare și comunicare;
- consultarea principalilor actori, implicați on procesul de formare continuă a specialiștilor on administrația publică;
- realizarea unui sistem de remunerare pentru activitatea funcționarilor publici care să ia on considerație, on primul rând, performanțele acestora și devotamentul pentru instituția publică on care oși desfășoară activitatea;

- realizarea unui sistem de recrutare și promovare, bazat pe merit, care să ofere garanția că sunt promo-vați cei mai buni funcționari publici;

- dezvoltarea mecanismelor ce au ca rezultat creșterea mobilității funcționarilor publici on cadrul funcției publice.

Politica statului on domeniul dezvoltării profesionale a funcționarilor publici este asigurată on baza Concepției cu privire la politica de personal on serviciul public (aprobată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1227-XV din 18 iulie 2002). Acest document stipulează că democratizarea și consolidarea serviciului public, ca totalitate a autorităților publice menite să realizeze prevederile Constituției Republicii Moldova, trebuie să fie efectuate prin promovarea și realizarea principiilor profesionalismului, umanismului, transparenței, legalității, accesibilității, echității sociale, conlucrării și stabilității.

On conformitate cu acest document politica de dezvoltare profesională continuă a funcționarilor publici are drept scop asigurarea caracterului sistematic și planificat al procesului de aprofundare și de actualizare a cunoștințelor, de dezvoltare a aptitudinilor și de

modelare a atitudinilor necesare pentru exercitarea eficientă a responsabilităților ce revin postului de muncă, funcției deținute.

Principiile Politicii de dezvoltare profesională continuă a funcționarilor publici sunt:

* **garantarea dreptului** fiecărui funcționar la dezvoltarea potențialului propriu. Mecanismele de realizare a sistemului de dezvoltare profesională continuă trebuie să prevadă responsabilitățile statului, autorităților publice, prestatorilor de servicii de instruire pentru a oferi fiecărui funcționar public posibilități de dezvoltare profesională continuă;

* **orientarea spre necesitățile** de instruire ale fiecărui funcționar. Strategiile, metodele și programele de instruire trebuie să fie ajustate la necesitățile individuale ale funcționarului public, excluzându-se caracterul general;

* **obiectivitate.** Sistemul de dezvoltare profesională continuă trebuie să asigure posibilități egale de instruire fiecărui funcționar public, atât în țară, cât și peste hotare, fără discriminare pe motive de sex, vârstă, naționalitate, apartenență politică etc.;

* **transparență.** Politica de dezvoltare profesională continuă a funcționarilor publici, proce-

durile de realizare a procesului de instruire trebuie să fie formulate clar, cunoscute, și pe onțelele funcționarilor publici.

Pentru ca investițiile destinate instruirii să fie valorificate rațional, procesul de dezvoltare profesională trebuie să se bazeze pe identificarea și satisfacerea necesităților individuale de instruire a fiecărui funcționar public.

On această ordine de idei, dezvoltarea profesională a funcționarilor publici trebuie să fie asigurată:

a) de către prestatorii de servicii on domeniul instruirii, atât din sectorul de stat, cât și din cel privat și neguvernamental (universități, centre de instruire, școli de business, instructori profesioniști etc.);

b) de către practicieni (funcționari publici competenți, de nivel republican și local, conducători de performanță etc.);

c) prin diverse tipuri și forme de instruire internă (on cadrul autorității publice) și externă (on afara autorității publice) - organizarea seminarelor, conferințelor, cursurilor de scurtă și lungă durată, instruirii la distanță, tutelării, autoinstruirii, prin rotație de posturi, funcții etc.

Astfel, fiecare funcționar public

va beneficia de diverse opțiuni de dezvoltare profesională în volum de cel puțin 40 de ore anual.

Dezvoltarea profesională continuă a funcționarilor publici este reglementată și de Regulamentul cu privire la perfecționarea profesională a funcționarilor publici, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.845 din 26.07.2004. În conformitate cu acest document, sarcinile de bază ale perfecționării profesionale continuate sunt:

- susținerea implementării reformei administrative și modernizării administrației publice;

- adaptarea cunoștințelor și abilităților funcționarilor publici la schimbările cadrului normativ, la cele organizaționale, tehnologice, funcționale și de alt ordin din serviciul public;

- crearea unei culturi organizaționale noi în cadrul serviciului public;

- dezvoltarea abilităților manageriale;

- îmbunătățirea calității serviciilor prestate populației;

- contribuirea la dezvoltarea cooperării internaționale și la procesul de integrare europeană.

După cum demonstrează experiența internațională, o importantă sursă în consolidarea și modernizarea serviciului

public sunt specialiștii în domeniul administrației publice, instruiți în cadrul instituțiilor superioare de învățământ. Rezultatele studierii practicilor internaționale confirmă că formarea specialiștilor în domeniul administrației publice se realizează preponderent prin studii superioare cu durată de 3-5 ani în cadrul diverselor facultăți (drept, științe politice, științe economice etc). În contextul Procesului de la Bologna structura studiilor în domeniul administrației publice în perimetrul european se clasifică după cum urmează:

- studii superioare de licență (3 sau 4 ani) program de formare inițială (ciclul I);

- studii superioare de masterat (1 sau 2 ani) cu program de studii specializate aprofundate (ciclul II);

- studii integrate, licență/master (4 sau 5 ani);

- studii postmaster, de instruire a personalului angajat în serviciul public.

Pornind de la necesitatea modernizării învățământului superior în domeniul administrației publice, un grup de experți independenți au efectuat în perioada octombrie 2005 – martie 2006 un studiu privind identificarea principalelor caracteristici ale sistemului de instruire în dome-

niul administrației publice on instituțiile de onvățământ supe-

rior din Republica Moldova.

Astfel, s-a constatat că on Re-publica Moldova studii superio-

	Denumirea instituției de învățământ superior			
	ASEM	USM	US Cahul	AAP
Anul încheierii studiilor la specialitatea Administrație publică	2001	2001	2000	1997
Denumirea facultății	Economie Generală și Drept	Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative	Istorie, drept și administrație publică	Administrație publică
Denumirea catedrei de profil (specialitate)	Management social	Științe politice și administrative	Drept și administrație publică	Administrație de stat și municipală
Denumirea specializării	Managementul administrației publice	Administrația publică	Administrația publică	Administrația publică
Calificativul obținut	Specialist în administrația publică	Specialist în administrația publică	Specialist în administrația publică	Specialist în administrația publică

are la specialitatea Administrație publică sunt organizate la Academia de Studii Economice din Moldova (ASEM), Universitatea de Stat din Moldova (USM), Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul (US Cahul), Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova (AAP) (Tab. 1).

Principalii actori care influențează asupra elaborării și implementării planurilor și programelor de instruire on domeniul administrației publice sont Ministerul Educației și Tinerețului, alte autorități publice centrale, instituțiile și organizațiile din mediul academic.

On rezultatul studierii documentelor ce reglementează activitatea subdiviziunilor instituțiilor de onvățământ superior care oși propun pregătirea specialiștilor și efectuarea cercetărilor on domeniul administrației publice, am constatat existența multor tangențe, dar și deosebiri on opiniile privind modul de percepere a administrației publice atot ca sferă de instruire, cot și ca domeniu de cercetare.

Astfel, catedra “Management Social” de la ASEM este responsabilă de pregătirea specialiștilor on administrația publică. On conformitate cu actele care reglementează activitatea de instruire la specialitatea

vizată sunt trei blocuri principale de discipline, menite să asigure instruirea studenților în administrația publică: disciplinele ce țin de administrația publică; disciplinele economice; disciplinele juridice.

Menționăm că conceptul în domeniul instruirii la specialitatea Administrația publică de la USM este că Administrația publică reprezintă o parte componentă a științei administrative, care la rândul său este o componentă esențială, un element-cheie a științei politice contemporane. Aceasta corespunde abordărilor, formulate în 1948 de către experții UNESCO cu privire la obiectul de studiu al științei politice. În acest context, au fost revizuite planurile de studiu la specialitatea sus-numită, reprofilați specialiștii în domeniul științei politice la catedrele facultății. Sunt ținute cursuri de specialitate, cursuri afiliate (științe politice), discipline juridice, cursuri în domeniul economiei etc. Aceste discipline se țin la prima etapă ("etapa licență" de studii în contextul Procesului de la Bologna (anii 1-3).

Catedra de profil de la US Cahul are ca scop general pregătirea specialiștilor în domeniile drept și administrație publică care oși vor desfășura activitatea profesională în justiție, în cadrul organ-

elor administrative sau în alte instituții de stat ori private. Misiunea catedrei este realizarea unui cadru curricular comprehensiv pentru desfășurarea unui proces de învățământ modern, orientat spre formarea specialiștilor în domeniile juridic și administrativ.

Catedra "Administrație de stat și municipală", fiind catedra de profil la AAP, asigură realizarea activităților organizatorice, instructive și metodico-științifice în problemele actuale din domeniul administrației publice. Direcțiile și obiectivele principale de activitate ale catedrei (cele de perspectivă și cotidiene) sunt reflectate în Planul de activitate propriu, elaborat în baza Programului de Stat de asigurare cu cadre a organelor administrației publice și a Concepției Guvernului Republicii Moldova cu privire la formarea, recalificarea și perfecționarea funcționarilor publici. În scopul asigurării unei activități eficiente, catedra colaborează cu organele administrației de stat și administrației locale, cu celelalte subdiviziuni didactico-științifice ale Academiei și ale altor instituții de profil din țară și din străinătate.

Rezultatele studiului atrag atenția asupra următoarelor momente esențiale ale instruirii:

1. Lipsa unei colaborări

eficiente dintre instituțiile și organizațiile ce oferă programe de formare on administrația publică on elaborarea standardelor comune profesionale on domeniu.

2. Absența unor programe comune de activitate.

3. Gradul insuficient de colaborare dintre actorii care influențează asupra elaborării planurilor și programelor de instruire on domeniul administrației publice, fapt care face ca sistemul de formare să nu fie unul deschis, orientat spre performanță și atingerea standardelor europene de formare on administrația publică.

Concomitent menționăm că opiniile privind definirea specificului administrației publice ca domeniu de instruire on onvățământul superior sunt diferite și oși găesc reflectare ondeosebi on conținuturile planurilor de studii și pot fi explicate prin:

- lipsa unor tradiții on pregătirea universitară a specialiștilor on administrația publică din țară;

- diversitatea planurilor de onvă-țământ privind această specialitate on țările europene, planuri ce au servit ca surse de inspirație pentru institu-țiile de onvățământ superior din Republica Moldova (de ex., on unele state

instruirea specialiștilor on administrația publică este concentrată asupra studierii politicilor publice sau a politicilor sociale, scopul fiind pregătirea unor specialiști pro-fesioniști on formularea, analiza, evaluarea politicii sociale cu capa-cități de a elabora decizii on domeniul programelor sociale. On alte state, on procesul de instruire accentul se pune pe tehnologiile administrative, fapt care presupune studierea administră-rii ca atare. On procesul de instruire prevalează caracterul aplicativ. O altă atitudine este programa, care se bazează pe studierea domeniilor speciale ale administrării, inter-acțiunii administrative, admini-strarea on sfera deservirii medicale, administrarea municipală, admini-strarea regională etc.).

- dorința de a se conforma pro-filului de bază al instituției de onvățământ (de ex., on planul de onvățământ la specialitatea “Admini-strație publică” de la ASEM (compo-nenta disciplinelor economice este dominantă) sau subdiviziunilor aca-demice din care face parte catedra de specialitate (Politologie) on cazul USM etc.

Principală cauză a acestor deosebiri rezidă onă on lipsa unui Standard profesional și academic la specialitatea Administrație

publică aprobat de Ministerul Educației și Tineretului, bază sigură pentru elaborarea planurilor de învățământ superior (licență și masterat).

Lipsa acestui standard afectează perspectivele formării unui specialist competent în administrația publică și face dificilă nu numai elaborarea planurilor de învățământ, dar și a curriculumului disciplinelor care reprezintă baza elaborării obiectivelor de evaluare la nivelul disciplinei concrete, corelează procesul de proiectare didactică și de evaluare a randamentului școlar, reglementează realizarea procesului didactic și asigură deschiderea spre creativitate profesională, constituie baza elaborării manualelor, ghidurilor metodologice și materialelor didactice.

În condițiile cond la nivel național nu există un curriculum-cadru pentru specialitatea Administrație publică fiecare instituție de învățământ supe-

rior este nevoită să-și elaboreze propriile programe curriculare pentru disciplinele predate.

Un rezultat al analizei experienței instituțiilor de învățământ ce pregătesc specialiști în administrația publică, a activității reprezentanților autorităților publice, precum și a experienței instituțiilor similare din străinătate propunem următoarele puncte de reper pentru perfecționarea sistemului de pregătire a specialiștilor în domeniul administrației publice:

- perceperea administrației publice nu numai ca o sferă de activitate, dar ca un integrator fundamental, care reunește diferite sfere ale vieții societății într-un întreg. Este important de reținut că administrarea în sine este nu numai un mozaic al aspectelor economice, juridice și de altă natură, ci o totalitate de factori de bază, specifici, care se depistează și se anihilează în condițiile contemporane cu ajutorul unui complex de disci-

BIBLIOGRAFIE

1. Legea Învățământului nr. 547-XIII din 21 iulie 1995 cu modificările și completările ulterioare.
2. Legea nr. 1257-XIII din 16 iulie 1997 cu privire la evaluarea și acreditarea instituțiilor de învățământ din Republica Moldova cu modificările și completările ulterioare.
3. Legea nr. 423-XIV din 4 iunie 1999 privind aprobarea Regulamentului

pline socio-umanistice și reale. Din această cauză, reiese principiul esențial – caracterul complex on pregătirea specialiștilor on sfera administrării.

• este important de reținut că specialiștii on administrația publică trebuie să cunoască nu numai tehnologiile de administrare dar și contextul de luare a deciziilor administrative. Una este să soluționezi problemele de moment, alta e să vezi rezultatul on diferite sfere: economică, cea de afaceri, ideologică, culturală și să onțelegi ce impact vor avea ele pentru generațiile ulterioare. Este important de pregătit specialiști administratori de onaltă calificare capabili de a lua o decizie corectă on orice situație și a o realiza cu maximă eficiență.

• pornind de la tendințele internaționale on elaborarea pla-nurilor de onvățământ la specia-litatea administrație publică, acestea trebuie să asigure pregătirea specia-liștilor care vor putea activa nu numai on serviciul public, dar și on sfera administrării businessului, organizațiilor non-profit sau non-guver-namentale.

• concordanța planurilor de onvățământ cu necesitățile reale ale administrației publice.

4. Legea privind aprobarea Nomenclatorului specialităților pentru pregătirea cadrelor de onvățământ superior, nr. 1590-XI din 31 iulie 2000 cu modificările și completările ulterioare.

5. Legea serviciului public nr. 443-XIII din 4 mai 1995.

6. Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259-XV din 15 iulie 2004.

7. Decretul Președintelui Republicii Moldova privind reorganizarea Academiei de Administrare Publică pe longă Președintele Republicii Moldova nr. 1113-III din 12 februarie 2003.

8. Statutul Academiei de Administrare Publică pe longă Președintele Republicii Moldova, aprobat prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1379-III din 18 iulie 2003.

9. Hotărarea Guvernului Republicii Moldova nr. 962 din 5 august 2003 „Privind asigurarea funcționării Academiei de Administrare Publică pe longă Președintele Republicii Moldova”.

10. Hotărarea Guvernului Republicii Moldova nr. 845 din 26 iulie 2004 „Cu privire la perfecționarea profesională a funcționarilor publici”.

11. Hotărarea Guvernului Republicii Moldova nr. 1025 din 14 sep-